

Гамаюнова В. В., Манушкіна Т. М.

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

СИСТЕМА ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ЕКОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ У МИКОЛАЇВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ АГРАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Показано, що екологічна освіта та екологічне виховання є невід'ємними частинами освітнього і виховного процесу у Миколаївському національному аграрному університеті. Результатом системи екологічної освіти та виховання є формування у здобувачів вищої освіти екологічної культури, що полягає у розумінні і ціннісному ставленні людини до природи, а також професійно важливому усвідомленні необхідності щодо охорони навколишнього природного середовища у агросфері.

Екологічна освіта – це процес формування системи наукових знань, поглядів і переконань, які закладають основи відповідального та дієвого ставлення до навколишнього природного середовища. Екологічна освіта повинна розглядати все довкілля як єдине ціле – природне та створене людиною, технологічне та суспільне (економічне, політичне, культурне, історичне, моральне та естетичне) [1].

У сучасних умовах студенти закладів вищої освіти мають володіти не тільки комплексом спеціальних знань та професійних навичок, а й мати високий рівень екологічної освіти. Екологічна освіта охоплює систему знань, умінь і навичок, необхідних для дбайливого ставлення до природного середовища. Формування екологічних знань необхідне як для збереження навколишнього середовища від деградації природних ландшафтних систем та прямого забруднення, так і для ефективного використання природних ресурсів, зниження ресурсо- та енергоємності технологій, виробництва екологічно безпечної продукції.

У зв'язку із особливою актуальністю у сучасних умовах формування фахівців аграрного профілю з високим рівнем екологічної освіти у Миколаївському національному аграрному університеті до навчального плану включено комплекс навчальних дисциплін екологічного спрямування. Методологічною основою формування загальних екологічних знань виступає дисципліна «Екологія (за фаховим спрямуванням)». Екологічні знання сільськогосподарського спрямування формуються у ході викладання навчальних дисциплін «Сучасні проблеми агроєкології», «Адаптивні системи землеробства». Головним завданням екологічних дисциплін є надання екологічного спрямування технологіям вирощування сільськогосподарських культур з урахуванням адаптації

сільського господарства до кліматичних змін, раціонального використання земельних ресурсів, збереження та відтворення родючості ґрунтів [2].

Під час викладання навчальних дисциплін екологічного спрямування активно використовуються інноваційні технології навчання. Інноваційні методики викладання об'єднують нові й ефективні способи освітнього процесу, які сприяють інтенсифікації та модернізації навчання, розвивають творчий підхід і особистісний потенціал здобувачів вищої освіти. Зокрема, застосовуються методи креативного навчання, такі як «круглий стіл», дебати, ділові ігри, тренінги, «мозковий штурм», групові дискусії, «брейн-ринг», метод проектів, а також система дистанційного навчання «Moodle». Під час такого освітнього процесу студент може комунікувати з викладачем он-лайн, вирішувати творчі, проблемні завдання, моделювати ситуації, включаючи аналітичне і критичне мислення, знання, пошукові здібності.

Екологічне виховання – спосіб впливу на почуття людей, їх свідомість, погляди і уявлення щодо природного середовища. Екологічне виховання характеризується такими базовими показниками, як знання загальних закономірностей розвитку природи та суспільства, розуміння взаємозв'язку існування природи та суспільства, визначення соціальної зумовленості взаємовідносин людини і природи, подолання споживацького ставлення до природи як до джерела матеріальних благ, вміння передбачувати вплив діяльності людини на біосферу Землі, підпорядкування своєї діяльності умовам раціонального природокористування і турботи про довкілля, вміння зберігати сприятливі природні умови та максимальну допустиму норму видалення біологічної продукції з природного фонду для задоволення потреб людини [1].

Екологічному вихованню у Миколаївському національному аграрному університеті надається пріоритетного значення, оскільки здобувачі вищої освіти є представниками біономічних професій типу «людина-природа». Екологічне виховання є складовою системи виховання в університеті, основною метою якого є формування у студентів гуманного ставлення до живого та усвідомлення того, що світ природи є середовищем існування людини, яка зацікавлена в збереженні його цілісності. Професійно важливою якістю особистості є ціннісне ставлення до земельних ресурсів, що включає знання про земельні ресурси та вплив на них людини, усвідомлення необхідності ведення екологічно безпечного господарства, раціонального використання земельних ресурсів, запобігання ерозії, запровадження енергоощадних та екологічно безпечних технологій вирощування сільськогосподарських культур, тощо.

Результатом системи екологічної освіти та екологічного виховання є формування у здобувачів вищої освіти екологічної культури, що полягає у розумінні і ціннісному

ставленні людини до природи, формуванні відповідних позитивних моральних норм і якостей, необхідних для розв'язання екологічних проблем та конкретних практичних дій щодо поліпшення екологічного стану довкілля. Людина з високим рівнем екологічної культури в умовах будь-якої виробничої діяльності буде приймати рішення відповідно до наукових принципів цілісності природи та її збереження.

Література

1. Крисаченко В. С. Екологічна культура: теорія і практика : навч. посіб. / В. С. Крисаченко. – К. : Заповіт, 1996. – 352 с.
2. Гамаюнова В. В. Методологічні особливості викладання екологічних дисциплін у контексті кліматичних змін для студентів спеціальності 201 «Агрономія» Миколаївського національного аграрного університету / Гамаюнова В. В., Манушкіна Т. М., Качанова Т. В., Смірнова І. В., Задорожній Ю. В. // Збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції «Кліматичні зміни та сільське господарство. Виклики для аграрної науки та освіти» (м. Київ, Миколаїв, Херсон, 10-12 квітня 2019 р.). - Київ – Миколаїв – Херсон, 2019. – С. 309-311.